

Kilencven éves az önálló magyar katonai térképészet¹

1919. február 4-én a hadügyminiszter rendeletével életre hívta a „Magyar Katonai Térképészeti Csoport”-ot, s ezzel kezdetét vette az önálló hazai katonai térképészet küzdelmekkel és tiszteletet parancsoló sikerekkel kísért története. Február 4. hazánkban a katonai térképészet napja.

A 90. évforduló alkalmából a Magyar Honvédség Geoinformációs Szolgálata és a Honvédelmi Minisztérium Térképészeti Kht. ünnepi megemlékezést tartott a Stefánia Kulturális Központban. A honvédelmi miniszterrel az élen megjelent számos volt és jelenlegi katonai vezető, a katonai térképész szervezetek munkatársai, a polgári térképészet intézményeinek képviselői.

Az ünnepségen dr. Szekeres Imre, a Magyar Köztársaság honvédelmi minisztere mondott köszöntő beszédet, amelyet az alábbiakban teljes terjedelmében közléstünk.

**Tábornok és Tiszt Urak!
Tiszt és Tiszthelyettes Hölgyek, Urak!
Kedves Vendégeink!**

Tavaly sok évfordulót ünnepeltünk. Csak néhány közülük: 200 éves volt a hazai tisztképzést lehetővé tevő jogszabály, 160 éves a Magyar Honvédség és a katonai hajózás, 90 éves a Hadtörténeti Intézet és Múzeum, valamint a magyar katonai felderítés, 70 éves az önálló magyar katonai repülés.

A megemlékezések sora idén is folytatódik. A múlt héten ünnepeltük a Magyar Honvéd magazin jogelődje születésének 60. évfordulóját. Most pedig az első világháborút követően megalakult Magyar Katonai Térképészeti Csoportra emlékezünk, amely a mai térképező szervezetek elődjeként 1919. február 4-én kezdte meg működését. Február 4. ezért lett az Önök ünnepe, a Katonai Térképészet Napja.

Most ünnepelt tevékenységük kilenc évtizeddel ezelőtti kezdete – az ország helyzetéhez hasonlóan – hihetetlenül nehéz volt. Az alapítók hite és eltökéltsége kellett a megalakuláshoz. Hitték, hogy lesz önálló magyar katonai térképészet.

¹ Fotók: Fehér Etelka

S valóban, alig egy évtized múltán a többéves politikai karanténba zárt intézmény, Magyar Királyi Állami Térképészet néven komoly szakmai sikereket ért el.

A következő évtizedben beértek a színvonalas oktatás, a tudatos és előre mutató fejlesztések eredményei: a Magyar Királyi Honvéd Térképészeti Intézet Európa egyik legfejlettebb, nemzetközileg elismert szakintézménye lett. Tudományos eredményeivel, a nemzetközi fórumokon elért sikereivel széles körű megbecsülést szerzett. Kiváló termékei, a hazai térkép kultúra elmélyítését szolgáló kiadványai országosan ismertté tették.

A II. világháború idején az állomány esküjének szellemében teljesítette kötelezettségeit: ellátta a hadsereget a szükséges térképekkel, adatokkal. A háborús pusztítások porig sújtották az intézményt is: anyagai, eszközei nagy része elpusztult vagy külföldre került. A legnagyobb kár azonban számos szakember elvesztése, az állomány szétzóródása volt.

Ebből az elesettségből kellett talpra állni. A kevés megmaradt, de tapasztalt szakember – a fiatalokban szakmai társra találva – újjáépítette és három év alatt működőképessé tette a Térképészeti Intézetet.

A politikai szembenállás éveiben óriási feladatok hárultak a katonai térképészetre. A hadsereg számára friss térképeket kellett biztosítani. E munkálatok ma már megőszült néhány topográfusát örömmel köszöntöm itt, a vendégek között.

A rendszerváltás után – a hadsereggel egyetemben – a szolgálat helyét és szerepét is újra meg kellett határozni. Nehéz döntések sorozatával alakult ki a mai szervezet. Új viszony kezdődött a polgári térképező szervezetekkel és vállalatokkal, a nemzetközi partnerekkel. A Magyar Köztársaság NATO-csatlakozásának 10. évében külön hangsúlyozni sem kell: a szövetséghez való csatlakozás új követelményeket támaszt a térképrendszerrel szemben. A NATO térképész szakmai szervezeteivel kialakult együttműködés gyakorlatilag átrendezte a Szolgálat tevékenységét. A szolgálat munkájával, eredményeivel

elismerést szerzett a NATO partnerek és a szövetséges országok térképész köreiben. Megbízható partnerként teljesíti két és többoldalú vállalásait. 5 éve, 2004. július 1-jével befejeződött a minimális térképátalakítási program, a NATO követelményeknek megfelelő legszükségesebb térképészeti anyagok rendszerbe álltak.

A katonai térképészek lépést tartanak napjaink olyan kihívásaival, mint a navigáció átalakulása, a GPS elterjedése és a geoinformatika rohamos fejlődése.

Dr. Szekeres Imre, a Magyar Köztársaság honvédelmi minisztere beszédet mond

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A magyar katonai térképészet kezdettől fogva értékes támogatással járul hozzá a missziókban részt vevő katonáink felkészítéséhez. Térképészeti termékekkel és katonaföldrajzi dokumentációkkal, tájékoztatókkal, információs anyagok biztosításával maguk is részesei a Magyar Honvédség eredményes küldetésének, három földrész tizenhárom országában. Talán sokan nem is tudják: nemcsak a termékek vannak jelen, hanem katonatérképészek is szolgálnak pl. a libanoni UNIFIL misszióban és Afganisztánban is.

Ha már a különlegességeknél tartunk: a Gripenek alkalmazásához szükséges térképészeti dokumentációk is a Magyar Honvédség Geoinformációs Szolgálat szakmai felügyeletével működő HM Térképészeti Kht. termékei. A katonai térképészet nélkülözhetetlen támogatást nyújt a nemzetközi bizalomerősítést szolgáló „Nyitott Égbolt” program végrehajtásához is.

A HM Térképészeti Kht. kiemelkedő szerepet játszik a NATO országok és partnereik együttműködésében folyó Többnemzeti Térképészeti Együttműködési Program megvalósításában. A 28 ország összefogásával folyó világméretű program biztosítja a világ forró pontjainak korszerű térképészeti alapokkal történő ellátását. Nem kisebb jelentőségű a Teljes Térképátalakítási Program. Tart az 1:25 000 méretarányú VTopo adatbázis létrehozása, az ország újratérképezése.

Az ünnepség résztvevői

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Most pedig engedjenek meg egy rendkívül fontos bejelentést.

Mint azt a jelenlévők tudják, a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996. évi LXXVI. törvény állami alapfeladatként írja elő az állami topográfiai térképek készítését és folyamatos felújítását. Ennek összehangolt végzéséért a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter, valamint a honvédelmi miniszter felel. A két tárca a feladatok megosztásával eleget tett a törvény előírásainak.

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium gondoskodik az 1:10 000 méretarányú topográfiai térképek és adatbázisok előállításáról, az 1:25 000 és annál kisebb méretarányú térképek és adatbázisok a Honvédelmi Minisztérium hatáskörébe tartoznak. Sajnos, a jelenleg létező polgári és katonai topográfiai térképrendszer közötti átjárhatóságot mindez idáig nem sikerült biztosítani.

Örömmel jelentem be, hogy a 2009-es év áttörést fog hozni a probléma megoldásában. A polgári és katonai térképészet közös kutatási-fejlesztési programjának eredményeként a polgá-

ri és katonai topográfiai térképek és adatbázisai „átjárhatók” lesznek. Az adatbázisok interoperabilitásának megvalósítása költséghatékonyságot és többcélú hasznosítást eredményez a topográfiai adatok előállítása, valamint nemzetgazdasági és védelmi célú felhasználása során.

Ennek az együttműködésnek határainkon túlmutató jelentősége is van. A topográfiai adatbázisok összehangolt létrehozása kiváló példaként szolgál az egységes európai térinformatikai infrastruktúra megteremtését szolgáló direktíva megvalósítására.

Hölgyeim és Uraim!

A 21. század elején – a GPS és digitális geoinformációk korában – öröm számomra a visszaemlékezés, a tradíció felidézése. A most olyan divatos kis készülékek helyettesíthetik ugyan a papíron lévő térképet, de ezekhez a szerkezetekhez a térképészek által létrehozott adatok nem nélkülözhetők. És ez az Önök munkájának lényege, jövője.

Ehhez kívánok erőt és egészséget, mindannyiunk hasznára, örömeire!

Köszönöm a figyelmüket!

Nyt. szám: 61/9/2008 HM Térképészeti Kht.

1. számú példány

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött a

Földmérési és Távérzékelési Intézet

és a

Honvédelmi Minisztérium Térképészeti Közhasznú Társaság

között

AZ ÁLLAMI TOPOGRÁFIAI ADATBÁZISOK FEJLESZTÉSE TÁRGYÁBAN

2009.

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött a **Földmérési és Távérzékelési Intézet** (1149 Budapest, Bosnyák tér 5.) és a **Honvédelmi Minisztérium Térképészeti Közhasznú Társaság** (1024 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 7-9.) között az alábbiak szerint.

I.

A megállapodás célja: a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996. évi LXXVI. törvény 14. §-ában megfogalmazott **állami topográfiai térképek költséghatékony fejlesztése**, az állami költségvetési források felhasználásának optimalizálása, megfelelés az „EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2007/2/EK IRÁNYELVE (2007. március 14.) az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakításáról” elvárásainak.

II.

A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996. évi LXXVI. törvény állami alapfeladatként írja elő az **állami topográfiai térképek** készítését, folyamatos felújítását, és ennek összehangolt végzéséért a földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztert és a honvédelmi minisztert teszi felelőssé. Az 1:10 000 méretarányú topográfiai térképek és digitális térképészeti adatbázisok előállítására a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, az 1:25 000 és annál kisebb méretarányú térképek és digitális térképészeti adatbázisok előállítása pedig a Honvédelmi Minisztérium hatáskörébe tartoznak. Az INSPIRE irányelv (16) bekezdése alapján meg kell könnyíteni a különböző forrásokból származó téradatok felhasználását, biztosítani kell a téradatkészletek interoperabilitását.

E követelmények kielégítése érdekében az együttműködő Felek megállapodnak abban, hogy a polgári DTA-10 és a katonai VTOPO-25 topográfiai adatbázisok fejlesztési során összehangolják azok szerkezetét, objektum és attribútum tartalmát.

Az együttműködés eredményeként Felek 2009. december 7-ig létrehozzák a polgári DTA-10 és a katonai VTOPO-25 topográfiai adatbázisok összehasonlító objektum és attribútum katalógusát, amely biztosítja az adattartalom nevezett adatbázisok közötti egyértelmű megfeleltetését.

III.

Felek kifejezik abbéli szándékukat, hogy a topográfiai alapidatbázisok költséghatékony fejlesztése és létrehozása érdekében együttműködnek

- különböző pályázati források felhasználásában;
- a technológiák kidolgozásában;
- az alapanyagok beszerzésében és feldolgozásában;

3

- a topográfiai alapadatbázisokból történő adatszolgáltatás jogszabályi követelményeinek kidolgozásában és az adatszolgáltatás technológiai megvalósításában.

IV.

Felek a topográfiai térképezési feladataik eredményeként létrejött állami adatokról kölcsönösen tájékoztatják egymást. Ezeket az adatokat/anyagokat a másolási költségek megtérítésével, egymás számára igény szerint átadják. Ezeket az állományokat a felek kizárólag állami feladataikhoz szabadon felhasználhatják. Az együttműködés keretében a Felek által önállóan létrehozott adatok és termékek állami tulajdont képeznek, amelyek fölött az adatok előállítását, vagy előállítását végző fél rendelkezik a kezelői jogokkal. A közös tevékenységgel – egymás adatainak, termékeinek felhasználásával – létrehozott termékek és adatok felett a Felek azonos jogokkal rendelkeznek. Az így létrejött anyagokat Felek az állami feladataik ellátásához korlátozás nélkül használhatják. A Felek a közösen előállított anyagok szolgáltatásából, az anyagok hasznosításából származó bevételeket 50–50% arányban megosztják, illetve ezen bevételeket az együttműködés keretében elszámolják.

IV.

Felek szükség szerint harmadik felet is bevonhatnak topográfiai alapadatbázisok fejlesztésébe és létrehozásába, ami nem befolyásolja jelen Együttműködési Megállapodásban rögzítetteket.

V.

Amennyiben valamely együttműködő fél a jelen Együttműködési Megállapodásban foglalt kötelezettségét nem teljesíti, a másik fél jogosult saját főhatóságán keresztül a nem teljesítő fél főhatóságánál felülvizsgálatot kezdeményezni.

Budapest, 2009. február 02-án

A FŐMI részéről:

Dr. Mihály Szabócs
főigazgató

A HM Térképészeti Kht. részéről:

Buga László
ügyvezető igazgató

*

Az ünnepi beszédet követően *Gögös Zoltán*, az Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium államtitkára átvette a Földmérési és Távérzékelési Intézet és a HM Térképészeti Közhasznú Társaság vezetői által aláírt együttműködési megállapodás egy példányát a honvédelmi miniszertől.

Gögös Zoltán FVM államtitkár átveszi az együttműködési megállapodást a honvédelmi miniszertől

A rendezvény rövid filmmontázssal folytatódott, amely képeket villantott fel a katonai térképészet kilencven éves történetéből, majd a szentendrei kiképző központ zenekara adott rövid hangversenyt. A kulturális program után kitüntetések, elismerések átadására került sor az erre az alkalomra szerkesztett ünnepi parancs ismertetésével:

KIVONAT

a Magyar Köztársaság
Honvédelmi miniszterének határozatából,
a Magyar Köztársaság Földművelésügyi
és Vidékfejlesztési miniszterének határozatából,
a Honvédelmi Minisztérium
Honvéd Vezérkar főnökének parancsából,
a Magyar Honvédség Geoinformációs Szolgálat
szolgálatfőnökének parancsából.

A Magyar Köztársaság honvédelmi minisztere az önálló magyar katonai térképészet megalakulásának 90. évfordulója alkalmából, beosztásában huzamos időn át végzett átlagon felüli munkája elismeréséül

a **SZOLGÁLATI ÉRDEMJEL**
ezüst fokozatát adományozza
Annau Judit őrnagynak,

a **SZOLGÁLATI ÉRDEMJEL**
bronz fokozatát adományozza
Bálint István őrnagynak,
és *Lusták Péter* őrnagynak.

II. osztályú HONVÉDELEMÉRT KITÜNTETŐ CÍMET

adományoz
Bencsik Zsolt közalkalmazottnak,
és *Rémai Csaba* úrnak,

III. osztályú HONVÉDELEMÉRT KITÜNTETŐ CÍMET

adományoz
Nagy Tamás úrnak,

SZÍNES VISELETTÖRTÉNETI KISPLASZTIKA EMLÉKTÁRGYAT

adományoz
Gombás Zoltán őrnagynak,
és *Kováts Zoltán* őrnagynak.

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter, a katonai és polgári térképészet kapcsolatainak építésében, a topográfiai térképrendszerek műszaki alapjainak kidolgozásában, valamint a földmérési és térképészeti jogszabályok megalkotásában végzett kiemelkedő tevékenységéért az önálló magyar katonai térképészet megalakulásának 90. évfordulója alkalmából

FASCHING ANTAL díjban részesíti
Dr. Alabér László nyugállományú alezredest

A Honvédelmi Minisztérium Honvéd Vezérkar főnöke az önálló magyar katonai térképészet megalakulásának 90. évfordulója alkalmából

EMLÉKTÁRGYAT adományoz
Gyimóthy Zsolt őrnagynak
és *Rädler Mária* zászlósnak.

Dr. Alabér László átveszi a kitüntetést

A Magyar Honvédség
Geoinformációs Szolgálat szolgálatfőnöke
az önálló magyar katonai térképészet
megalakulásának 90. évfordulója alkalmából

„**RÉDEY ISTVÁN EMLÉKPLAKETT**”-et
adományoz

Szalay László alezredesnek,
Várszegi Lajos nyugállományú alezredesnek,
Pásztor Zoltán nyugállományú alezredesnek,
Boros-Oláh Gábor nyugállományú alezredesnek,
és *Rausch József* nyugállományú alezredesnek.

A kitüntetettek munkájához sok sikert, erőt, egészséget kíván a határozatokat és parancsokat aláíró: *dr. Szekeres Imre*, a Magyar Köztársaság Honvédelmi minisztere, *Gráf József*, a Magyar Köztársaság Földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztere, *Tömböl László* mérnök vezérezredes, a Honvédelmi Minisztérium Honvéd Vezérkar főnöke, *Tóth László* mérnök ezredes a Magyar Honvédség Geoinformációs Szolgálat szolgálatfőnöke.

*

Az ünnepség a Szózat hangjaival ért véget, majd az azt követő állófogadáson *Tömböl László* vezérezredes, vezérkari főnök mondott pohárköszöntőt, amelyben méltatta a magyar katonai térképészet eddigi eredményeit.

Beszédében hangsúlyozta a térképek szükségességét mind a katonai, mind a civil feladatok megoldásához. A 90. évforduló alkalmából a szolgálat mai munkatársai – *Tóth László* mérnök ezredes, MH GEOSZ szolgálatfőnök és *Buga László* mérnök ezredes a HM Térképészeti Kht ügyvezető igazgató vezetésével – ünnepi kiadványt állítottak össze *dr. Tremmel Ágoston* nyugállományú ezredes szerzői közreműködésével a távolabbi és közeli múlt tárgyilagos bemutatása céljából, amely a következő gondolattal fejeződik be:

„A 90 éves intézmény előtt a térképészet technikai és technológiai korszakváltásának teljessé tétele áll. Ebben támogatást nyújtanak a nemzetközi együttműködésben velünk együtt dolgozó barátaink, de legfőbb biztosítékául a katonatérképészek elkötelezett haza- és hivatássonteret szolgál.”

Összeállította: Buga László
mérnök ezredes

Tömböl László mérnök vezérezredes, HM HVK főnök pohárköszöntőt mond